

Afsluiting door Henk Kummeling – Rector Magnificus

Beste allemaal, we zijn bijna aan het einde gekomen van deze middag.

Jullie hebben vandaag al veel gehoord over public engagement, en over de verschillende manieren waarop we dat vormgeven aan onze universiteit.

Zoals Madelijn Strick vandaag al heel mooi aangaf, is dit geen nieuwlichterij, maar past het perfect in een aloude opdracht van de universiteit, namelijk die van maatschappelijke dienstverlening, tegenwoordig vaker aangeduid met maatschappelijke 'impact'.

Dus de opdracht voor de universiteit is niet nieuw, wel is nieuw dat we veel kritischer kijken naar het effect van onze public engagement, en dat is opnieuw heel mooi verwoord door Madelijn Strick eerder vandaag.

Dat kritische denken past helemaal in de grote culturele verandering waarin de universiteiten zich bevinden, namelijk die naar Open Science, die richting geeft aan de manier waarop we als universiteit in de samenleving willen staan. Gaandeweg is die transitie geaccepteerd. Zeker binnen Europa worden hier momenteel grote stappen gemaakt.

En ik ben er trots op dat onze universiteit hierin een grote rol heeft vervuld, nog steeds vervult, en blijvend wil vervullen.

Zonder iemand tekort te doen, wil ik hier namens het College van Bestuur en de universitaire gemeenschap mijn grote dank uitspreken richting Frank Miedema, vice-rector onderzoek, maar vooral leider van het Open Science programma, die met aanstekelijke en schijnbaar onuitputtelijke energie in Utrecht, in Nederland, in Europa en ver daarbuiten de heilsboodschap heeft gebracht én ervoor heeft gezorgd dat die ook daadwerkelijk wordt geïmplementeerd.

Frank, namens ons allen heel veel dank. Je bent inmiddels met emeritaat, maar echt weg ben je natuurlijk nooit. Hoe dan ook gaan we ervoor zorgen dat het Open Science gedachtengoed ook de komende jaren alle aandacht krijgt, dat al het goede dat is ingezet wordt verder gebracht, en dat enthousiaste mensen de ruimte krijgen om de volgende stappen te zetten, deels onder aanvuring van de nieuwe Chief Open Science professor Paul Boselie. De komende maanden gaan we daar meer over horen.

Straks gaan we met alle aanwezigen hier naar het vernieuwde Universiteitsmuseum ofwel het UMU.

Dat is voor ons als universiteit een belangrijk podium om de verbinding met de samenleving aan te gaan en wetenschap naar een breder publiek te brengen, in het bijzonder families. Het bestaat al sinds 1928 en is - na wat omzwervingen door Utrecht - te vinden in het hart van het museumkwartier, aan de Lange Nieuwstraat.

De afgelopen drie jaar heeft zich hier een ware metamorfose voltrokken. Het hele concept van het UMU is veranderd en je kunt nu overal zelf aan de slag om de wetenschap in haar volle breedte te ervaren.

De nadruk ligt niet op de resultaten van wetenschappelijk onderzoek, maar op het proces van onderzoek doen. En dat past dan weer volledig binnen de gedachte van Open Science. We bieden mensen een kijkje onder de motorkap van de wetenschap.

Bezoekers krijgen hulp bij het stellen van de juiste vragen, het zoeken van antwoorden en het maken van onderscheid tussen feit en fictie. En dat is wat mij betreft ook de essentie van wetenschap: het is een continu proces van vragen stellen, onderzoek doen, en het toetsen van resultaten en vragen. Zo maken we mensen wetenschapswijzer.

Zeker nu, in tijden van nepnieuws, alternatieve feiten en uitspraken als “wetenschap is ook maar een mening”, is dat ontzettend belangrijk.

Dit betekent niet dat we een kritische blik op de wetenschap willen ontmoedigen. Juist door mensen inzicht te geven in het wetenschappelijk proces zijn ze beter in staat om wetenschappelijke kennis op waarde te schatten. En wellicht ook om te begrijpen dat wetenschap nooit af is, dat er vrijwel altijd nog vervolgvragen zijn.

In het museum zijn vijf tentoonstellingszalen waar bezoekers zelf onderzoek doen. Zo kun je zelf een hartlongmachine ontwerpen, of het gedrag van apen en mensen bestuderen.

Met speciale programma's voor scholen komt dat nog meer tot leven. Het museum biedt bijvoorbeeld onderzoekswerkshops aan, allemaal begeleid door eigen studenten. Ook de prachtige historische kassen en het Zaadhuis in de Oude Hortus zijn gerenoveerd en na drie jaar weer te bekijken.

Met 90.000 bezoekers per jaar, waarvan 10.000 scholieren hopen we Nederland zo een beetje wetenschapswijzer te maken.

Zelf ben ik groot fan van een bijzondere collectie van 128 glasmodellen van zeedieren. Die zijn in 1882 gemaakt door vader en zoon Leopold en Rudolf Blaschka, op bestelling van de Universiteit Utrecht. De glasmodellen waren destijds noodzakelijk om ongewervelde zeedieren zoals kwalen, zeeanemonen en slakken te bestuderen, omdat die moeilijk als preparaat bewaard konden blijven. En als je de wetenschap erachter niet ziet, dan nog kun je de schoonheid ervan waarderen. Zo loop ik al ruim een jaar bij iedere academische aciditeit met een Blaschka op mijn revers van mijn nette pak te pronken

Iedereen helpen dit delicate erfgoed te laten restaureren, met een bijdrage. Op de flyers die bij aankomst op je stoel lagen, staat precies hoe dat werkt, via het scannen van een QR code. Veel dank aan wie hieraan wil bijdragen. In ieder geval is ook dit bijzondere academisch erfgoed vanaf 6 september weer te bekijken.

Een mooi team van mensen – eerder al in het zonnetje gezet door Anton - heeft met hart en ziel gewerkt aan het nieuwe museum. Komende woensdag opent het eindelijk weer de poorten voor iedereen en daar zijn we trots op.

Ik kan me voorstellen dat jullie door dit verhaal wel heel nieuwsgierig zijn geworden. Daarom gaan we nu kijken naar een filmpje over het museum.

<Start video 4: UMU>

Die doos die in het filmpje werd rondgegooid, kom je dus ook echt tegen in het museum. Daarin zit een onbekend voorwerp. En na het onderwerpen van deze mystery box aan een grondig onderzoek, kun je stemmen op wat jij denkt dat erin zit. En zien of anderen tot dezelfde conclusie kwamen. Twijfelen mag.

Zo ervaren bezoekers hopelijk het gevoel dat onze wetenschappers ook regelmatig hebben: hoe leuk en spannend het is om iets te onderzoeken waarvan je nog niet alles weet.

De mensen hier in de zaal gaan het zo meteen allemaal beleven in het museum. Maar ook de mensen thuis nodig ik van harte uit om ons nieuwe museum de komende tijd met eigen ogen te komen bekijken en vooral te ervaren.

Dan gaan we nu even kijken in het museum of ze er al klaar voor zijn.

Hester, hoe gaat het daar? Zijn jullie er klaar voor?

[Antwoord]

Dank je wel Hester, tot straks!

En er zijn nog veel meer manieren waarop we als universiteit het contact met de samenleving opzoeken. Bijvoorbeeld het jaarlijkse Betweterfestival eind september. Operatie Breinbreker in juni, waar ik afgelopen keer samen met mijn kleinzoon Stan mijn ogen uitgekeken heb. Of de Utrecht Science Week, het Weekend van de Wetenschap begin oktober, waar we met onze partners van het Utrecht Science Park een mooi programma opzetten waar iedereen welkom is. En de prikkelende gesprekken van Studium Generale zijn natuurlijk het hele jaar door te bezoeken.

Nu gaan we genieten van een optreden van Utrechtse Studenten Cantorij die het universiteitslied ten gehore zal brengen. Ik wil jullie allemaal uitnodigen om daarbij te gaan staan. De tekst van het lied hebben jullie bij aankomst op je stoel kunnen vinden, dus er is eigenlijk geen enkele reden om niet uit volle borst mee te zingen 😊.

Na dit optreden zal de pedel het cortège, het studenten cortège en jullie allen voorgaan richting het Universiteitsmuseum waar de openingsceremonie zal plaatsvinden. Dat wordt iets heel bijzonders. En omdat daar ook de traditionele receptie annex borrel zal worden gehouden, is er alle reden om daar naartoe te gaan

Voor mensen die niet optimaal ter been zijn, is passend vervoer geregeld.

De mensen thuis bedank ik hartelijk voor de belangstelling. Tot ziens!

(mag ik u allen uitnodigen om te gaan staan)

<applaus>